

Antennebeleid gemeente Stichtse Vecht

Versie: juni 2012

Inhoud

Inleiding

- 1 De antenne-installatie
 - 1.1 Definitie antenne-installatie
 - 1.2 Communicatienetwerken

- 2 Wet- en regelgeving
 - 2.1 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens
 - 2.2 Nationaal Antennebeleid
 - 2.3 Telecommunicatiewet
 - 2.4 Wabo
 - 2.4.1 Het bestemmingsplan
 - 2.4.2 Monumenten
 - 2.4.3 Milieuwetgeving
 - 2.5 Wet ruimtelijke ordening
 - 2.6 Antenneconvenant
 - 2.7 Provinciaal beleid

- 3 Antenne-installaties en gezondheid
 - 3.1 Gezondheidseffecten en onderzoek
 - 3.2 Blootstellinglimieten
 - 3.3 Conclusie

- 4 Belangenafweging
 - 4.1 Behoeftte aan antenne-installaties
 - 4.2 Maatschappelijke onrust
 - 4.3 Belangen gemeente

- 5 Gemeentelijk antennebeleid
 - 5.1 Plaatsing van antenne-installaties op gemeentelijke eigendommen
 - 5.2 Plaatsing van antenne-installaties op private grond
 - 5.3 Beleid/ afwegingen
 - 5.4 Plaatsing masten in nieuwbouwprojecten

- 6 Communicatie
 - 6.1 Informatieverstrekking
 - 6.2 Locatiekeuze

Bijlagen

Huidige antennes binnen de gemeente (d.d. dec. 2011) ingevolge het Antenneregister (bron: www.antenneregister.nl)

Nota inspraak 'ontwerpnotitie antennebeleid gemeente Stichtse Vecht'

Leeswijzer

Voor u ligt het Antennebeleid 2012 van de gemeente Stichtse Vecht. Dit beleidsstuk is door de gemeente Stichtse Vecht opgesteld naar aanleiding van de discussies rondom de (voorgenomen) plaatsing van antenne-installaties in de gemeente Stichtse Vecht. Met dit beleidsstuk wil gemeente Stichtse Vecht duidelijk maken wanneer en op welke wijze de gemeente bereid is mee te werken aan verzoeken om plaatsing van vergunningplichtige antenne-installaties lager dan 40 meter binnen het grondgebied van de gemeente.¹

In dit beleidsstuk worden aan de hand van de actuele wet- en regelgeving de mogelijkheden en (beleids)vrijheid van de gemeente ten aanzien van antenne-installaties beschreven. In deze beleidsnota wordt ook ingegaan op het gezondheidsaspect van het gebruik van elektromagnetische velden door antennes en het communicatieplan.

In hoofdstuk 1 wordt een omschrijving gegeven van het begrip antenne-installatie en wordt ingegaan op de verschillende toepassingen van mobiele telecommunicatie. Ook wordt de werking van elektromagnetische velden in het kort uitgelegd in dit hoofdstuk. Hoofdstuk 2 gaat in op de actuele wet- en regelgeving ten aanzien van antenne-installaties en op het standpunt van het Rijk en diverse andere instanties. In dit hoofdstuk wordt ook een beschrijving gegeven van de afspraken uit het Antenneconvenant en de gevolgen hiervan voor het gemeentelijk beleid ten aanzien van antenne-installaties. Naast de vele praktische voordelen, die aan het gebruik verbonden zijn, heeft de ontwikkeling van mobiele telecommunicatie ook geleid tot vragen over mogelijke negatieve effecten voor de gezondheid als gevolg van de blootstelling aan elektromagnetische velden. De discussie over de mogelijke gezondheidseffecten, de gehanteerde blootstellingslimieten en de standpunten van de Wereld Health Organization en de Gezondheidsraad worden in hoofdstuk 3 beschreven. Gemeente Stichtse Vecht hecht veel waarde aan een gedegen beleid ten aanzien van antenne-installaties. Om tot een gedegen beleid te komen zullen de diverse belangen afgewogen moeten worden. Deze belangenafweging wordt beschreven in hoofdstuk 4. Naast de behoefte aan meer antenne-installaties vanwege het nog steeds toenemende aantal gebruikers van het netwerk is er ook behoefte aan goede informatie richting de bevolking. Het toenemende aantal antenne-installaties wordt door de tegenstanders als een bedreiging ervaren. De gemeente Stichtse Vecht heeft ook zelf directe dan wel indirecte belangen bij de plaatsing van antenne-intstallaties en locatiekeuzes. Het gemeentelijk plaatsingsbeleid wordt uitgebreid omschreven in hoofdstuk 5. Na hoofdstuk 5, volgt het communicatieplan in hoofdstuk 6.

Met betrekking tot deze beleidsnota is qua opzet zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de voorbeeldnota van het Antennebureau², welke door de VNG wordt aangehaald.

¹ De hogere antenne-installaties worden, in overleg met de aanvrager, op hun specifieke eigenschappen beoordeeld. De raad is in dat geval ook het bevoegde orgaan. De raad kan per geval beoordelen of wordt aangesloten bij dit beleid of dat een strenger of gematigder regime wordt aangehouden. Tot op heden zijn binnen de gemeente nog geen aanvragen gedaan voor antenne-installaties hoger dan 40 meter.

² Het antennebureau is het informatiebureau van de rijksoverheid over antennes. Het antennebureau maakt deel uit van het agentschap Telecom, onderdeel van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, www.antennebureau.nl.

Inleiding

De afgelopen jaren heeft de mobiele communicatie in Nederland een enorme groei doorgemaakt. Het aantal mobiele telefoons bedraagt al meer dan het aantal inwoners in Nederland. Burgers en bedrijven hechten steeds meer waarde aan een goede beschikbaarheid en toegankelijkheid van mobiele communicatie. Mobiele communicatie is niet mogelijk zonder antennes.

Vaak kunnen antennes geplaatst worden op bestaande bouwwerken, waardoor deze (meestal) omgevingsvergunningvrij kunnen worden geplaatst. Indien er geen bestaande hoge bouwwerken aanwezig zijn, moeten dergelijke antennes in speciale vrijstaande installaties worden geplaatst. Het plaatsen van vrijstaande antenne-installaties is omgevingsvergunningplichtig. De meeste bestemmingsplannen voorzien echter niet in de mogelijkheid om antenne-installaties te bouwen. Wel kan de gemeente met behulp van een afwijking van het bestemmingsplan medewerking verlenen aan de plaatsing van een vrijstaande antenne-installatie.

Wat opvalt aan de huidige gang van zaken rond het uitbreiden van het mobiele netwerk, is het naast elkaar bestaan van twee tegengestelde wensen. Ten eerste wil de consument kunnen rekenen op een betrouwbaar netwerk, dat een hoge kwaliteit levert. De realisatie van dit uitgebreide netwerk stuit echter op een tweede, breed gedeelde, wens; het niet geconfronteerd willen worden met de antenne-installaties. Dit verschijnsel, waarbij er een consensus over de wenselijkheid van een voorziening bestaat, maar de fysieke verwezenlijking ervan op grote weerstand stuit bij degenen die in de nabijheid van de geplande voorziening wonen, staat bekend als het Nimby-effect, oftewel Not In My Backyard.

De bezwaren tegen de bouw van nieuwe antenne-installaties komen veelal neer op de volgende twee punten: eventuele effecten op de gezondheid en een ontsiering van de omgeving.

Op grond van de geldende regelgeving heeft de gemeente geen beleidsruimte om de plaatsing van antenne-installaties om gezondheidsredenen te weigeren. Dit oordeel is aan de minister van I&M voorbehouden. Gezien het zeer lage niveau van de blootstelling en de tot nu toe bekende onderzoeksresultaten is er geen overtuigend bewijs dat de elektromagnetische velden van antenne-installaties nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De gemeente zal zich via het Rijk, de VNG en het Antennebureau blijvend laten informeren over de nieuwste onderzoekresultaten van onderzoeken naar mogelijke (lange termijn) effecten van elektromagnetische velden. Indien nodig zal het gemeentelijk antennebeleid aangepast worden n.a.v. de meest recente wetenschappelijk erkende onderzoeksresultaten.

Het bezwaar dat de omgeving wordt ontsierd door de antenne-installaties, is echter een belemmering die, door het maken van beleid grotendeels is te ondervangen. Om te komen tot een verantwoorde stedenbouwkundige, landschappelijke en maatschappelijke inpassing van deze masten is beleid ten aanzien van de locatiekeuze noodzakelijk.

Procedure

Het ontwerp-Antennebeleid gemeente Stichtse Vecht is op 23 maart gepubliceerd in de VAR. Vanaf vrijdag 24 maart tot en met donderdag 3 mei 2012 heeft het ontwerp ter inzage gelegen. Ook was het ontwerp via de site van de gemeente Stichtse Vecht digitaal te raadplegen. Tijdens deze periode zijn drie reacties binnengekomen. De inspraakreactie is van een gemeentelijke reactie voorzien in de nota inspraak en overleg „ontwerp-Antennebeleid gemeente Stichtse Vecht, deze is bijgevoegd onder bijlage 2. De Antennebeleid gemeente Stichtse Vecht is op 28 augustus 2012 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

1 De antenne-installatie

Draadloze signalen kunnen door elektromagnetische velden of radiofrequenties verstuurd worden. In het dagelijks leven zouden we niet meer zonder radiofrequenties kunnen. Zonder deze frequenties zouden we niet kunnen bellen met onze gsm, en bijvoorbeeld niet naar de autoradio kunnen luisteren. En hoe komen we op onze bestemming aan zonder GPS-satellietnavigatiesysteem? We zouden verstoken blijven van een heleboel nieuws, of het zou ons pas veel later bereiken. Kortom frequenties geven ons vrijheid en mobiliteit. Frequenties zijn (bijna) essentieel voor ons dagelijks functioneren.

Om via frequenties te kunnen communiceren, worden er uit elektrische energie elektromagnetische velden opgewekt en via antennes verstuurd. Andere antenne-installaties vangen deze velden op en zetten ze om in informatie, zoals spraak, beeld en

data. Om deze reden kan mobiele communicatie niet zonder antennes tot stand komen.

Afhankelijk van de te overbruggen afstand tussen zender en ontvanger en de gebruikte frequentie, is er een bepaald zendvermogen nodig. Hoe groter de te overbruggen afstand, des te krachtiger het zendvermogen moet zijn.

1.1 Definitie antenne-installatie

In de praktijk ontstaat nogal eens onduidelijkheid over de definitie van een antenne-installatie. Vaak wordt er gesproken over een antenne of een zendmast. Ook de term opstelpunt wordt met name door operators regelmatig gebruikt. Voor de duidelijkheid volgt hier een uitleg van deze termen.

Een antenne-installatie betreft het geheel van één of meerdere antennes, antennedrager, bedrading en apparatuur- of techniekkast met bijbehorende bevestigingsconstructie dat gebruikt wordt voor het verzenden en/of ontvangen van radiofrequente elektromagnetische velden.

Een *antenne* is dus slechts een onderdeel van een antenne-installatie. Een *zendmast* is (vaak) een vrijstaande mast die gebruikt kan worden door meerdere antenne-eigenaren met verschillende toepassingen. In één zendmast kunnen meerdere antenne-installaties geplaatst worden. Een *opstelpunt* is een plaats waar een antenne-installatie geplaatst wordt. Een opstelpunt kan bijvoorbeeld een gebouw of een zendmast zijn, maar ook andere bouwwerken kunnen als opstelpunt van antenne-installaties dienen, zoals hoogspanningsmasten en lichtmasten. Op één opstelpunt kunnen ook meerdere

antenne-installaties staan. Als over antennes gesproken wordt, bedoelt men in het algemeen een antenne-installatie. Om misverstanden te voorkomen, wordt in deze nota gesproken over antenne-installaties.

Antenne-installaties zijn er in vele vormen, soorten en maten. Ze worden gebruikt voor de meest uiteenlopende toepassingen. Eén overeenkomst is er echter wel: antenne-installaties verzenden en/of ontvangen radiofrequente elektromagnetische velden die worden omgezet in geluid, beeld en/of data. Tegenwoordig worden er vooral antenne-installaties geplaatst voor mobiele telecommunicatie, die met name worden gebruikt voor mobiel bellen en sms. Daarnaast neemt ook het draadloos mailen, internetten en het versturen van foto's, data en videobeelden toe. Antennes worden ook gebruikt in de lucht- en scheepvaart. Dankzij draadloze communicatie kunnen schepen en vliegtuigen veilig manoeuvreren en informatie met de thuisbasis uitwisselen. Tot slot spelen antennes een belangrijke rol in de astronomie, omroep, ruimtevaart, weerkunde en op tal van andere onderzoek- en wetenschapsterreinen.

1.2 Communicatienetwerken

Vaak maakt een antenne-installatie deel uit van een heel netwerk van antenne-installaties. De installaties in deze netwerken worden nauwkeurig op elkaar afgestemd om een soepele overdracht van een verbinding te kunnen garanderen, zodat de toepassing ook mobiel gebruikt kan worden. Voorbeelden van dergelijke netwerken zijn semaforie en mobiele telefonie. De antennes voor deze toepassingen bestrijken een beperkt verzorgingsgebied. Deze verzorgingsgebieden overlappen elkaar gedeeltelijk om zorg te dragen voor een aaneengesloten dekking. Deze zogenaamde cellulaire structuur (te vergelijken met een honingraat) is nodig om mobiel gebruik mogelijk te maken. Elke cel (antenne) kan een beperkt aantal gebruikers bedienen. Hoe meer gebruikers er zijn, hoe meer cellen er nodig zijn met een kleiner verzorgingsgebied. Technisch is het mogelijk om het hele land met één sterke antenne-installatie te bestrijken zodat overal voldoende dekking is. Voor bijvoorbeeld de toepassing gsm kunnen er echter maar 8 gesprekken tegelijkertijd worden gevoerd per frequentie. Elke mobiele operator heeft een aantal frequenties ter beschikking gekregen. Om alle gebruikers de mogelijkheid te geven om gebruik te maken van het gsm-netwerk, moeten deze frequenties dus meerdere keren worden gebruikt. Om te voorkomen dat de gesprekken op dezelfde frequentie elkaar storen, wordt het zendvermogen van de apparatuur beperkt. Het gevolg hiervan is dat elke antenne-installatie een relatief klein gebied kan bestrijken.

Met andere woorden: hoe meer mensen gebruik maken van mobiele communicatiediensten, des te meer antenne-installaties er nodig zijn. Daarbij geldt hoe hoger de antenne-installatie hoe groter het bedekte gebied.

2 Wet- en regelgeving

Voor de plaatsing van antenne-installaties gelden diverse wetten en regels. Deze worden niet alleen op gemeentelijk niveau vastgesteld. Ook op provinciaal, nationaal en internationaal niveau zijn er wetten, regels en verdragen die van toepassing kunnen zijn bij de plaatsing van een antenne-installatie.

2.1 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens

In de discussie rondom de plaatsing van antenne-installaties wordt artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) genoemd. Dit artikel 10 is in zoverre van toepassing, dat een algemeen verbod om antenne-installaties op te richten zich in beginsel niet met dit artikel verdraagt. Beperkingen ten behoeve van de bescherming van de belangen van anderen en in het bijzonder omwonenden zijn toelaatbaar. Artikel 10 tast de verplichting tot het aanvragen van een vergunning krachtens de Woningwet niet aan.

Artikel 10 EVRM - Vrijheid van meningsuiting

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet Staten niet radio-, omroep-, en bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

2. Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen.

2.2 Nationaal Antennebeleid

In Nederland is sprake van een toenemende maatschappelijke behoefte aan netwerken voor draadloze communicatie. Het kabinetsbeleid zoals vastgelegd in de nota's 'De digitale delta' en 'Netwerken in de delta' is erop gericht een voorspoedige en zorgvuldige realisatie van deze nieuwe ICT-infrastructuren te bevorderen. Tegelijkertijd doen zich soms problemen voor bij het plaatsen van nieuwe antennes voor draadloze netwerken.

Deze problematiek zal zich de komende jaren handhaven gezien de nog altijd aanwezige grote behoefte aan nieuwe antenne-installaties. Het kabinet heeft er daarom voor gekozen een gericht antennebeleid te voeren om de juiste randvoorwaarden te scheppen die een snelle en zorgvuldige plaatsing van antennes mogelijk maken. De belangen van de volksgezondheid, het leefmilieu, de veiligheid en van een voorspoedige economische ontwikkeling komen daarbij in evenwicht tot hun recht. Dit beleid is vastgelegd in het Nationaal Antennebeleid.

Het doel van het Nationaal Antennebeleid is het binnen duidelijke kaders van volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid stimuleren en faciliteren van voldoende ruimte voor antenne-opstelpunten.

Het Nationaal Antennebeleid concentreert zich op een drietal beleidsthema's:
Het aanpassen van relevante wet- en regelgeving.

Het meer in evenwicht brengen van de vraag naar en het aanbod van opstelpunten.
De communicatie en informatieverbreiding.

Ruimtelijk beslag

Om zorg te dragen voor een snelle bouw van netwerken voor mobiele communicatie heeft de rijksoverheid in het Nationaal Antennebeleid gekozen voor het omgevingsvergunningvrij maken van een groot gedeelte van de antenne-installaties.

Het beleid met betrekking tot het ruimtelijk beslag van antenne-installaties is gericht op twee doelen:

enerzijds de beperking van de behoefte aan opstelpunten door bijvoorbeeld het bevorderen van *site-sharing*;

anderzijds het beschikbaar krijgen van zoveel mogelijk geschikte opstelpunten door het beschikbaar stellen van rijksobjecten voor plaatsing van antenne-installaties.

Verantwoordelijkheden overheden

In het Nationaal Antennebeleid zijn ook de verantwoordelijkheden van de diverse overheden vastgelegd. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) is verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordeningaspecten, en voor de beoordeling en normstelling met betrekking tot de effecten van elektromagnetische velden op mens en milieu. Het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) maakt de aanleg van netwerken voor mobiele communicatie mogelijk. De minister van EL&I is verantwoordelijk voor het telecommunicatiebeleid, waaronder het Nationaal Antennebeleid. Daarnaast houdt

Agentschap Telecom, als agentschap van EL&I, toezicht op de veiligheidsaspecten van gebruikte apparatuur voor deze netwerken. Het agentschap geeft daarbij ook de benodigde vergunningen uit voor het gebruik van frequenties die nodig zijn voor de draadloze en mobiele toepassingen. Het Antennebureau, het informatie- en voorlichtingsbureau van de overheid over antennes, is onderdeel van Agentschap Telecom. Bij omgevingsvergunningplichtige antennes is de gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening en bouwkundige procedures conform de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) en het Bouwbesluit.

2.3 Telecommunicatiewet

De Europese Unie (EU) bepaalt voor een groot deel de telecommunicatieregelgeving in de Europese lidstaten. Op deze manier wil de EU de goede positie van Europa op de telecommunicatiemarkt behouden en verstevigen. De Nederlandse telecommunicatie-regelgeving is dan ook grotendeels gebaseerd op de Europese richtlijnen.

Het ministerie van EL&I geeft vorm aan de Nederlandse wet- en regelgeving voor telecommunicatie. De belangrijkste wet is de Telecommunicatiewet. Deze wet regelt onder andere de uitgifte van frequenties en nummers, de sector specifieke mededinging, bescherming van de consument, veiligheid en het toezicht.

In de Telecommunicatiewet zijn regels opgenomen over het aanbieden van openbare telecommunicatie-infrastructuur en vergunningen voor het gebruik van frequentieruimte.

In deze wet wordt ook de verplichting tot het delen van antenne-opstelpunten geregeld.

Het delen van antenne-opstelpunten wordt *site-sharing* genoemd en betreft een afstemming (technisch, constructief, financieel en juridisch) tussen operators indien zij voor de plaatsing van hun antenne-installaties gebruik maken van een bouwwerk dat in eigendom is van één van de operators. Meestal gaat het dan om een antennemast die door een operator is gebouwd en waar een andere operator zijn installatie in hangt.

Bij *site-sharing* zijn de operators van openbare telecomnetwerken over en weer verplicht te voldoen aan redelijke verzoeken tot het medegebruik van antenne-opstelpunten. Een

vergunninghouder zal het medegebruik in het algemeen slechts kunnen weigeren wanneer dit op technische bezwaren stuit, zoals storing van de gebruikte frequenties, beschikbare ruimte of draagkracht van de installatie.

In artikel 3.11 lid 1 van de Telecommunicatiewet is deze *site-sharing*-verplichting opgenomen:

“De houders van een vergunning voor het gebruik van frequentieruimte die bestemd is voor het aanbieden van openbare telecommunicatienetwerken of openbare telecommunicatiediensten, zijn over en weer verplicht te voldoen aan redelijke verzoeken tot het medegebruik van antenne-opstelpunten. Hierbij worden in ieder geval de technische mogelijkheden in acht genomen.”

Dit betekent dat de aanbieders van de niet openbare telecommunicatie netwerken (C2000) deze verplichting niet hebben en *site-sharing* dus kunnen weigeren. Overigens heeft het rijk, vanuit haar behoefte om rijkseigendommen beschikbaar te stellen als antenne-opstelpunt, afspraken om het plaatsen van antennes aan C2000-masten te vergemakkelijken.

Een eventuele verplichting voor gemeenten om mee te werken aan de plaatsing van zendinstallaties, c.q. de uitvoering van de verleende licenties, is niet in de Telecommunicatiewet opgenomen. Sterker nog, de wet respecteert de gemeentelijke autonomie volledig en kent de verplichting voor licentiehouders/telecomaanbieders om hun zenders/ontvangers, zoveel mogelijk te combineren, zodat gemeenten niet worden geconfronteerd met een ‘woud’ van zendmasten.

2.4 Wabo

Sinds 1 oktober 2010 is de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) met een bijbehorend complex van wet- en regelgeving van kracht. De Wabo brengt diverse vergunningstelsels voor activiteiten in de leefomgeving onder in één vergunningstelsel; dat voor de omgevingsvergunning. Hierdoor hoeven burgers en bedrijven niet langer voor hetzelfde project meerdere vergunningen aan te vragen, maar kunnen ze volstaan met één omgevingsvergunning. Alle verschillende procedures zijn teruggebracht tot één vergunningproces en één set indieningsvereisten. De inhoudelijke toetsingskaders zijn nagenoeg hetzelfde gebleven. Een omgevingsvergunning kan toestemmingen bevatten voor meerdere activiteiten. Een omgevingsvergunning kan dus worden afgegeven voor zowel de activiteit bouwen van een bouwwerk, afwijken van een bestemmingsplan als veranderen van een beschermd rijksmonument.

Of er voor het bouwen van een antenne-installatie een omgevingsvergunning nodig is, hangt onder andere af van de hoogte van de installatie. Voor het bouwen van antenne-installaties die niet hoger dan vijf meter zijn, is onder bepaalde voorwaarden geen omgevingsvergunning nodig. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht (Bor) in bijlage II.

Omgevingsvergunningsvrije antenne-installaties

Voor antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie die niet hoger zijn dan 5 meter (gemeten vanaf de voet van de installatie) is geen omgevingsvergunning nodig voor de bouwactiviteit en de planologische gebruiksactiviteit. Dit zijn bijvoorbeeld antennes voor gsm en UMTS. In het Antenneconvenant is afgesproken dat gemeenten - in aansluiting op het lokale welstandsbeleid - eisen mogen stellen aan de visuele inpasbaarheid van een antenne. Een gemeente kan op basis van het Antenneconvenant eisen stellen aan het uiterlijk van gevelantennes, de kleuren van de techniekast en de bekabeling. Zo kan een gemeente ervoor zorgen dat operators bij het plaatsen van antenne-installaties voldoende rekening houden met het lokale straat- en landschapsbeeld.

Ook andere antenne-installaties zijn onder bepaalde voorwaarden omgevingsvergunningsvrij voor de genoemde activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn kleine schotelantennes, antennemasten voor C2000 (het communicatiesysteem voor hulpverleningsdiensten) en de masten voor elektronische waarschuwing en alarmering bij rampen, de zogenaamde WAS-masten en antenne-installatie van radiozendamateurs.

De omgevingsvergunningsvrijheid geldt niet voor het bouwen van antenne-installaties op of aan monumenten en in beschermde dorps- of stadsgezichten.

Omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties

Voor antenne-installaties hoger dan 5 meter is een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen nodig. De enige uitzondering hierop zijn de installaties voor het communicatiesysteem C2000. Ook voor het bouwen van antenne-installaties kleiner dan 5 meter op gemeentelijke-, provinciale- en rijksmonumenten of in beschermde stads- of dorpsgezichten is voor de activiteit bouwen van een bouwwerk een omgevingsvergunning vereist. Er zijn twee procedures om een omgevingsvergunning voor te bereiden, de reguliere voorbereidingsprocedure en de uitgebreide voorbereidingsprocedure. In principe wordt voor alle aanvragen om omgevingsvergunning de reguliere voorbereidingsprocedure gevolgd, tenzij anders is bepaald. De reguliere voorbereidingsprocedure moet binnen 8 weken worden doorlopen (plus eventueel een verlenging van 6 weken). Als deze wettelijke termijn wordt overschreden dan ontstaat er een van rechtswege verleende vergunning. De uitgebreide voorbereidingsprocedure heeft deze zogenaamde 'positief fatale' termijn niet.

2.4.1 Het bestemmingsplan

Aanvragen voor een omgevingsvergunning worden getoetst aan het bestemmingsplan. Artikel 2.1 eerste lid sub c. van de Wabo geeft aan dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning gronden of bouwwerken te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. Voor de activiteit bouwen van een bouwwerk welke in strijd is met het bestemmingsplan zijn er echter verschillende mogelijkheden om een omgevingsvergunning te verlenen waarin wordt afgeweken van het bestemmingsplan.

Binnenplans afwijken

In een bestemmingsplan kan aangegeven zijn in welke gevallen en onder welke voorwaarden van de voorschriften afgeweken kan worden. In dergelijke gevallen kan een omgevingsvergunning worden verleend waarin staat dat er binnenplans afgeweken mag worden van het bestemmingsplan (art. 2.1, lid 1 sub c juncto art 2.12, lid 1, onder a, onder 1e).

Buitenplans afwijken voor kruimelgevallen

In bijlage II, art. 4 van de Bor is een lijst met zogenaamde planologische kruimelgevallen opgenomen. Voor deze relatief kleine afwijkingen van het bestemmingsplan kan een aparte procedure worden doorlopen. Antenne-installaties niet hoger dan 40 meter staan in deze kruimellijst opgenomen (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 1, onder a, onder 2e).

Buitenplans afwijken van tijdelijke aard

Deze mogelijkheid om van de voorschriften van het bestemmingsplan af te wijken, kan alleen maar voor tijdelijke voorzieningen worden gebruikt. Daarna moet men het tijdelijk geplaatste bouwwerk weer verwijderen of het tijdelijke gebruik beëindigen. Een aanvrager moet met een verklaring of met een toelichting aangeven voor welke periode en waarvoor de tijdelijke

voorziening noodzakelijk is. Alleen als de tijdelijkheid van het plan duidelijk aantoonbaar is, kan de gemeente tijdelijk van het bestemmingsplan afwijken. (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 2).

Buitenplans afwijken

Voor alle overige gevallen kan een gemeente alleen afwijken van het bestemmingsplan als een activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 1, onder a, onder 3e). Om in deze gevallen een omgevingsvergunning te kunnen verlenen dient de uitgebreide voorbereidingsprocedure doorlopen te worden en is de raad het bevoegde orgaan.

2.4.2 Monumenten

Het plaatsen van een antenne-installatie op een monument of in een beschermd stad- of dorpsgezicht is omgevingsvergunningplichtig. Dit geldt zowel voor rijksmonumenten als voor provinciale en gemeentelijke monumenten.

2.4.3 Milieuwetgeving

In de Wet Milieubeheer waren inrichtingen zoals genoemd in het Inrichtingen- en vergunningbesluit (Ivb) milieuvergunningplichtig. De Wet Milieubeheer is geïntegreerd in de Wabo en de inhoud van het Ivb is opgenomen in Bijlage I onder C van de Bor. Hierdoor moet voor deze milieu-inrichtingen of -activiteiten een omgevingsvergunning aangevraagd worden.

De twee meest voorkomende situaties waardoor een antenne-installatie omgevingsvergunningplichtig is voor de activiteit oprichten van een milieu-inrichting, zijn:
als de antenne-installatie een ingangsvermogen heeft van meer dan 4 kW;
als de zendinrichting één of meer elektromotoren of verbrandingsmotoren heeft met een vermogen of een gezamenlijk vermogen van minimaal 1,5 kW

Bij de beoordeling van het ingangsvermogen van de zendinrichting wordt uitgegaan van het totale elektrische vermogen dat door de inrichting kan worden opgenomen en gebruikt wordt voor omzetting in elektromagnetische energie. Hierbij wordt dus niet het zendvermogen bedoeld, maar het van elektriciteitsnet opgenomen vermogen.

Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie werken meestal met opgenomen vermogens die veel lager zijn dan 4 kW. Om die reden is geen omgevingsvergunning nodig voor het oprichten van een milieu-inrichting. Voor bijvoorbeeld een landelijke omroepzender wordt meestal gebruik gemaakt van opgenomen vermogens van meer dan 4 kW.

2.5 Wet ruimtelijke ordening

Rijk, provincies en gemeenten leggen in ruimtelijke plannen vast hoe Nederland er nu en in de toekomst uit gaat zien. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) regelt hoe deze plannen tot stand komen en gewijzigd worden. In de Wro is onder meer vastgelegd hoe de lokale overheden met bestemmingsplannen moeten omgaan en hoe deze zo nodig moeten worden aangepast.

Het bestemmingsplan en de beheersverordening blijven de planologische toetsingskaders met de inwerkingtreding van de Wabo. Als gevolg van de Wabo verdwijnen de regels over de verlening en handhaving van die toestemmingen uit de Wet ruimtelijke ordening. De Wro blijft echter de centrale wet voor het ruimtelijke ordeningsrecht. Zo wordt in deze wet voorzien in regels over kaderstellende en normatieve ruimtelijke plan- en besluitvorming op gemeentelijk, provinciaal en Rijksniveau. Ook biedt de Wro de regels voor coördinatie, schadevergoeding en grondexploitatie.

2.6 Antenneconvenant

In het Nationaal Antennebeleid is als voorwaarde voor de omgevingsvergunningvrijheid van antenne-installaties tot 5 meter opgenomen dat een convenant is gesloten tussen de mobiele netwerkoperators, het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In dit 'Convenant In Het Kader Van Het Nationaal Antennebeleid Inzake Vergunningvrije Antenne-installaties Voor Mobiele Telecommunicatie', dat in juni 2002 is gesloten, staan afspraken en gedragsregels vermeld die gelden tussen de convenantpartijen.

Doel Antenneconvenant

Het Antenneconvenant is opgesteld om de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen mobiele operators en gemeenten te stimuleren. Hiermee moet wildgroei van antennes worden tegengegaan, het draagvlak voor de plaatsing van antennes worden bevorderd en maatschappelijke weerstand worden voorkomen.

De afspraken die in het Antenneconvenant staan, zijn juridisch bindend tussen de partijen. De nakoming ervan kan worden afgedwongen door de rechtbank in Rotterdam.

Herziening Antenneconvenant in 2010

Het oorspronkelijke Antenneconvenant dateert uit 2002. Dit Convenant was, naast de VNG en de ministers van VROM en EZ, ondertekend door de toenmalige mobiele operators KPN, O2, Ben, Dutchtone en Vodafone-Libertel (later KPN, T-Mobile en Vodafone). Als gevolg van de 2,6 GHz-frequentieveiling in april 2010, zijn er twee mobiele operators bij gekomen. Ook zij werden geacht zich aan de afspraken in het Convenant te houden. Het Antenneconvenant 2002 was echter niet afgestemd op de toetreding van nieuwe operators. Daarom is het Convenant in september 2010 herzien, en zijn enkele afspraken aangepast aan het toetreden van nieuwkomers op de markt voor mobiele telecommunicatie.

De gemeenten zelf zijn formeel geen partij bij het convenant, maar kunnen wel nakoming vorderen van de operators. Gemeenten blijven als gevolg van het convenant geïnformeerd over waar antenne-installaties staan of komen door middel van een plaatsingsplan. Bovendien heeft de gemeente de mogelijkheid om in beperkte mate aanvullende eisen te stellen. Hieronder worden kort enkele belangrijke aspecten uit het convenant besproken.

Plaatsingsplan van Monet³

Operators dienen gezamenlijk een plaatsingsplan op te stellen, waarin alle geplande en bestaande antenne-installaties in een gemeente staan. Omwille van het overzicht worden niet alleen de omgevingsvergunningvrije antenne-installaties, maar ook de omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties in het plan opgenomen. Voor geplande antennes kan het zijn dat er een zoekcirkel wordt aangegeven. In dat geval kan de gemeente in de bespreking over het plaatsingsplan meedenken over en zoeken naar een geschikte locatie. Een plaatsingsplan geldt voor een jaar, tenzij anders afgesproken. Het plaatsingsplan bevat bedrijfsvertrouwelijke informatie en het plan moet daarom als vertrouwelijk door de gemeente behandeld te worden. Overigens is het plaatsingsplan slechts een informatiedocument. Het kan gebruikt worden als leidraad bij gesprekken en afspraken tussen de gemeenten en de operators. Het is dan ook niet nodig het plan op een of andere manier vast te stellen. Het plan heeft ook geen enkele invloed op de bevoegdheid van de gemeente om bepaalde aanvragen wel of niet goed te keuren.

Nieuwkomers op de markt voor mobiele telecommunicatie mogen de eerste keer dat ze

³ Monet is een vereniging die namens de netwerkoperators KPN, T-Mobile en Vodafone de plaatsing van antennes afstemt met overheden, www.monet-info.nl.

in een gemeente vergunningsvrije antenne-installaties willen plaatsen, individueel een plaatsingsplan bij de gemeente indienen. Dit stelt nieuwkomers in de gelegenheid in de eerste fase van de uitrol vertrouwelijk en in hun eigen tempo antennes te plaatsen. De uitzonderingssituatie heeft een looptijd van twee jaar vanaf ondertekening van het convenant.

Instemmingprocedure

Wanneer een operator een omgevingsvergunningvrije antenne-installatie wil plaatsen op een woongebouw met huurders, moet de betreffende operator een instemmingprocedure doorlopen. Een woongebouw in de zin van het convenant is een gebouw waarvan ten minste één woning, niet zijnde een dienstwoning, deel uit maakt. Bovendien moet een natuurlijk persoon een individueel op naam gestelde huurovereenkomst hebben voor deze woning. Gebouwen met een Vereniging van Eigenaren kunnen dus ook onder de regeling vallen. Voordat een operator een antenne op een woongebouw wil plaatsen, moet hij eerst aan de gemeente aannemelijk maken dat dit noodzakelijk is. De gemeente kan het afgeven van een dergelijke onderbouwing verplicht stellen aan de mobiele operators. Dit is het geval wanneer er geen andere geschikte locatie is of wanneer de plaatsing van een antenne-installatie op een woongebouw voorkomt dat de operator op andere gebouwen meer antenne-installaties moet plaatsen. Bij de instemmingprocedure wordt aan alle woningen van het woongebouw een informatiepakket toegezonden met een stemformulier. De instemmingsprocedure verlangt, anders dan de naam doet vermoeden, geen actieve instemming van de bewoners. Het zijn juist degenen die bezwaar maken, die dit actief via de stemprocedure duidelijk kunnen maken. Bewoners die hun stem niet gebruiken, hebben geen bezwaar tegen de voorgenomen plaatsing. Wanneer de helft plus 1 van alle woningen (dus niet alleen van het aantal uitgebrachte stemmen) actief tegen plaatsing van een antenne-installatie stemt, gaat de plaatsing niet door. Een onafhankelijk administratiebureau telt de stemmen. Per jaar kunnen in het woongebouw maximaal twee instemmingsprocedures plaatsvinden. Bij het vaststellen van het convenant is afgesproken alleen een instemmingsprocedure te houden voor gebouwen waarin in principe 24 uur per dag wordt geleefd. Kantoorgebouwen vallen hier niet onder. De instemming voor het plaatsen van een antenne-installatie is 5 jaar geldig. Is er eenmaal instemming gegeven, dan mag de operator die eigenaar is van de desbetreffende antenne-installatie deze overdragen aan een andere operator. De instemming van de huurders voor de betreffende antenne-installatie blijft van kracht voor de duur waarvoor de instemming nog geldt. Er hoeft in zo'n geval dus geen nieuwe instemmingsprocedure te worden doorlopen.

Visuele inpasbaarheid

De wijze waarop een antenne-installatie zonder vergunning gebouwd mag worden, is in de Wabo geregeld. Een gemeente kan echter bepalen dat de antenne-installatie 'visueel inpasbaar' moet zijn in de omgeving.

In het Antenneconvenant is afgesproken dat gemeenten - in aansluiting op het lokale welstandsbeleid - eisen kunnen stellen aan de kleuren van de techniekkast, de bekabeling en gevelantennes. Zo kunnen gemeenten ervoor zorgen dat operators bij het plaatsen van antenne-installaties voldoende rekening houden met het lokale straat- en landschapsbeeld.

Blootstellinglimieten

Internationaal zijn op basis van wetenschappelijke informatie blootstellinglimieten voor elektromagnetische velden (EM-velden) vastgesteld. Deze limieten zijn door de Europese Unie aanbevolen en worden door de Nederlandse overheid gehanteerd. De limieten (referentieniveaus) bieden bescherming tegen de wetenschappelijk bewezen negatieve effecten van blootstelling aan EM-velden: het opwarmingseffect. De limieten geven de maximale waarden waaraan iemand blootgesteld mag worden gedurende 24 uur per

dag, zijn hele leven lang. Deze blootstellinglimieten kunnen worden vertaald in afstanden ten opzichte van de antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie. Dit betreft afstanden voor, onder en achter de antenne, waarbinnen de limieten kunnen worden overschreden. Het gebied binnen deze afstanden mag niet voor het algemeen publiek toegankelijk te zijn.

In het convenant is afgesproken dat de limieten niet zullen worden overschreden op vrij toegankelijke plaatsen en ook niet aan de buitenkant van een woning (bij het zogenaamde "gebouwcontour"). Tevens wordt in het convenant aangegeven op welke wijze naleving van deze afspraken wordt gewaarborgd. Via het Antenneregister (www.antenneregister.nl) kan een ieder de (veiligheids)contouren van de antennes voor mobiele telecommunicatie nazoeken. Met ingang van 1 januari 2010 moeten alle antenne-installaties met een uitgezonden vermogen van meer dan 10 dBWatt aangemeld worden voor het Antenneregister.

2.7 Provinciaal beleid

Uit de Streekplan 2005-2015 van de provincie Utrecht volgt dat de provincie Utrecht meewerkt aan nieuwe infrastructuur voor (nieuwe) netwerken voor telecommunicatie. Daarbij nemen zij de vereiste zorgvuldigheid in acht wat betreft de ruimtelijke aspecten en de gezondheidsaspecten.

Om storingen te voorkomen kiezen provincies ervoor hoogvermogennetwerken te vervangen door laagvermogennetwerken. Voor de ontwikkeling van de mobiele telefonie is een convenant met de VNG gesloten, dat in hoofdlijnen een plaatsingsplan per gemeente regelt, op basis van de dekingsplannen van de operators. Voor installaties lager dan vijf meter is geen omgevingsvergunning nodig. *Bij plaatsbepaling van antenne-installaties die hoger zijn dan vijf meter is behoud van ruimtelijke kwaliteit het vertrekpunt.*

Voor deze installaties stellen de provincie de volgende voorwaarden:

- in beginsel moet worden uitgegaan van sitiesharing;
- nieuwe masten moeten zo veel mogelijk worden aangelegd in het stedelijk gebied;
- in het buitengebied moeten ze aansluiten op (hoge) bebouwing langs de hoofdinfrastructuur of op hoogspanningsmasten;
- natuur- en weidevogelgebieden, waardevolle (historische) landschappen, stads- en dorpsgezichten en monumenten moeten in beginsel worden ontzien.

Deze randvoorwaarden gelden ook bij het realiseren van hoge antennes voor andere, hier niet genoemde netwerken (zoals Wireless Local Loop).

3 Antenne-installaties en gezondheid

Antenne-installaties gebruiken elektromagnetische velden om informatie te versturen. Deze velden worden ook wel radiofrequente velden genoemd. Deze radiofrequente velden (100 kHz tot 300 GHz) behoren tot de zogenaamde niet-ioniserende straling. Dit betekent dat de radiogolven niet voldoende energie bevatten om elektronen uit een atoom vrij te maken en zo direct schade toe te brengen aan cellen in het lichaam. Ioniserende straling kan dat wel. Bij ioniserende straling valt te denken aan röntgenstraling of radioactieve straling. Dit wil niet zeggen dat blootstelling aan niet-ioniserende straling zonder risico's voor de gezondheid is. De mate waarin schadelijke effecten kunnen optreden is afhankelijk van de frequentie en de intensiteit van de uitgezonden straling.

3.1 Gezondheidseffecten en onderzoek

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de elektromagnetische velden die antenne-installaties produceren een verwarmend effect hebben. Om te voorkomen dat ons lichaam zo veel opwarmt dat dit effect heeft op de gezondheid, zijn blootstellingslimieten opgesteld. Op plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek kan men niet zo dicht bij een antennepaneel komen dat de blootstellingslimieten worden overschreden. Er is de laatste jaren discussie ontstaan over eventuele andere gezondheidseffecten dan opwarming van het lichaam. Sommige mensen zijn bang dat diverse gezondheidsklachten, zoals hoofdpijn, slapeloosheid en duizeligheid, veroorzaakt worden door elektromagnetische velden van antennes. Er zijn verschillende organisaties die de onderzoeken op het terrein van antennes en gezondheid analyseren en beoordelen. Dit zijn onder andere de Gezondheidsraad en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). In alle adviezen die van de Gezondheidsraad zijn verschenen, geeft ze aan dat gezondheidseffecten op korte termijn van antennes niet zijn aangetoond. Over klachten door langdurige blootstelling geeft zij aan dat deze niet te verwachten zijn.

3.2 Blootstellingslimieten

Om onnodige opwarming te voorkomen, zijn blootstellingslimieten opgesteld. Deze limieten geven de maximale waarden aan waar een persoon aan mag worden blootgesteld. De blootstellingslimieten zijn aanbevolen door de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP), een onafhankelijke organisatie van wetenschappers. De limieten voor gsm 900 en gsm 1800 zijn 41 en 58 Volt per meter, voor UMTS, WiMax en WIFI (2100 MHz en hoger) is dit 61 Volt per meter en voor omroep 28 Volt per meter. Nederland heeft deze aanbeveling overgenomen. Agentschap Telecom, de toezichthouder op het gebruik van elektromagnetische velden, voert jaarlijks door heel Nederland steekproefsgewijs veldsterktemetingen uit om na te gaan of de blootstellingslimieten nergens worden overschreden. Bij deze veldsterktemetingen worden alle elektromagnetische velden van 100 kHz tot 3 GHz in het radiofrequente gebied gemeten, waarbij het hoogst gemeten signaal op dat moment wordt geregistreerd. Uit geen enkele van de veldsterktemetingen blijkt dat de blootstellingslimieten op publiek toegankelijke plaatsen in Nederland op dit moment worden overschreden. Op straatniveau wordt meestal tussen de 0,5 en 3 Volt per meter gemeten. In woningen is dit in de meeste gevallen 1 Volt per meter of minder.

3.3 Conclusie

Op basis van de onderzoeksresultaten die tot op heden zijn verzameld, is er geen overtuigend wetenschappelijk bewijs dat de elektromagnetische velden van antenne-installaties nadelige

gezondheidseffecten veroorzaken. Op basis van de huidige wetenschappelijke informatie is geconcludeerd dat uit oogpunt van volksgezondheid plaatsing van antenne-installaties verantwoord is als de door de Europese Commissie aanbevolen en in Nederland gehanteerde blootstellinglimieten niet worden overschreden.

Daarbij is het oordeel over mogelijke gezondheidsrisico's van antenne-installaties voorbehouden aan de minister van I&M en leent zich niet voor beoordeling door het gemeentelijk of provinciaal bestuur (zie paragraaf 4.3).

4 Belangenafweging

Om als gemeente een gefundeerd oordeel over een te volgen beleid ten aanzien van de plaatsing van antenne-installaties te kunnen vormen, dienen alle betrokken belangen te worden afgewogen.

4.1 Behoeftte aan antenne-installaties

Het kunnen ontvangen van radio- en tv-signalen, het mobiel kunnen bellen en het feit dat de vitale overheidsdiensten (brandweer, ambulance en politie) goed met elkaar kunnen communiceren wordt door de bevolking als vanzelfsprekend beschouwd. Voor al deze toepassingen zijn antenne-installaties noodzakelijk. Het aantal antenne-installaties verschilt per netwerk en toepassing. De belangen van de eigenaren van antenne-installaties voor consumentendiensten zijn vooral van economische aard. Het netwerk van de operators moet een dusdanige kwaliteit hebben dat het ten opzichte van de netwerken van andere aanbieders concurrerend is. Daarnaast moet het netwerk door een ieder gebruikt kunnen worden. Dat houdt in dat het netwerk vooral een grote capaciteit moet hebben. Die grote capaciteit wordt voornamelijk bereikt door een zo groot mogelijke zender/ontvangerdichtheid. Operators van mobiele communicatienetwerken trachten met zo min mogelijk antenne-installaties een zo maximaal mogelijke dekking en capaciteit te bereiken, zodat de klanten te allen tijde gebruik kunnen maken van het netwerk. De gebruikers wensen namelijk tegen een zo goedkoop mogelijk tarief storingvrij gebruik te kunnen maken van hun apparatuur middels een goed functionerend netwerk.

De operators dienen naast een economisch belang ook een maatschappelijk belang. Steeds meer mensen en bedrijven maken gebruik van de mobiele communicatiemiddelen, ook in noodsituaties, en verwachten dat deze te allen tijde gebruikt kunnen worden. De communicatienetwerken voorzien hiermee in een grote maatschappelijke behoefte. Door de toename van het aantal apparaten dat gebruik maakt van een mobiele dataverbinding, zal de groei de komende jaren nog verder doorzetten. Voor de omroepnetwerken zijn minder antenne-installaties nodig dan voor de mobiele communicatie. De antennes voor omroepnetwerken zijn echter veel groter en hebben veelal een aanzienlijk hoger zendvermogen en daarmee een groter bereik.

4.2 Maatschappelijke onrust

In hoofdstuk 3 is reeds ingegaan op de mogelijke effecten van elektromagnetische velden van antenne-installaties op de gezondheid. Door de World Health Organization (WHO) en de Gezondheidsraad (GR) wordt aangegeven dat er geen negatieve gezondheidseffecten te verwachten zijn op basis van de huidige wetenschappelijke informatie. Dit geldt voor zowel de korte als de lange termijn indien antenne-installaties geplaatst worden met in acht name van de vastgestelde blootstellingslimieten (zie paragraaf 3.2). Toch bestaat er bij menigeen bezwaar tegen de plaatsing van antenne-installaties. Deze bezwaren komen voort uit bezorgdheid over vermeende gezondheidsrisico's als gevolg van onvrijwillige blootstelling aan elektromagnetische velden afkomstig van antenne-installaties. Het gaat daarbij niet alleen om bewoners van gebouwen waarop dergelijke installaties zijn geplaatst, maar ook om de inwoners die in het algemeen de sterke groei van het aantal antenne-installaties en vooral de vermeende negatieve gezondheidseffecten die daarvan uitgaan, als een bedreiging ervaren. De bezorgdheid wordt mede gevoed door berichtgeving in de media over tegenstrijdige uitkomsten van onderzoeken naar de effecten van de door antenne-installaties opgewekte elektromagnetische velden. Naast gezondheidsbezwaren betreft het veelal ook bezwaren tegen de ruimtelijke ontsiering, door de plaatsing van een vrijstaande mast. Door de toenemende behoefte naar allerlei vormen van draadloze communicatie neemt ook het aantal antenne-installaties toe. Hierdoor worden steeds meer mensen geconfronteerd met antenne-

installaties in hun leefomgeving. Zoals bij zoveel andere ruimtelijke ordeningsvraagstukken, speelt ook hier het NIMBY-effect (Not In My BackYard – niet in mijn achtertuin) een grote rol.

4.3 Belangen gemeente

De gemeente heeft er belang bij om antenne-installaties uit welstands- en stedenbouwkundig oogpunt zo goed mogelijk in de omgeving te integreren zodat er geen wildgroei en horizonvervuiling ontstaat door het opzetten van verschillende mobiele netwerken. Daarnaast is het voor een gemeente ook belangrijk om bij te dragen aan goede communicatiemogelijkheden voor haar inwoners en ondernemers. Daarnaast is de gemeente op basis van de Gemeentewet onder meer verantwoordelijk voor de gezondheid binnen het grondgebied van de gemeente.

Het oordeel over mogelijke gezondheidsrisico's van antenne-installaties is echter voorbehouden aan de minister van I&M en leent zich niet voor beoordeling door het gemeentelijk of provinciaal bestuur. In het kader van het Antennebeleid is het ministerie van I&M verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordeningaspecten, en voor de beoordeling en normstelling met betrekking tot de effecten van elektromagnetische velden op mens en milieu. Het ministerie van EZ,L&I maakt de aanleg van netwerken voor mobiele communicatie mogelijk. De minister van EZ is verantwoordelijk voor het telecombeleid, waaronder het Nationaal Antennebeleid. Daarnaast houdt Agentschap Telecom, als agentschap van EZ, toezicht op de veiligheidsaspecten van gebruikte apparatuur voor deze netwerken. Het agentschap geeft daarbij ook vergunningen uit voor het gebruik van frequenties door onder andere antennes. Het Antennebureau, het informatie- en voorlichtingsbureau van de overheid over antennes, is onderdeel van Agentschap Telecom. Voor omgevingsvergunningplichtige antennes is de gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening en bouwkundige procedures conform de Woningwet (art. 43 en 44) en het Bouwbesluit. Indien van toepassing kan de gemeente ook verantwoordelijk zijn voor het verlenen van een milieuvergunning.

De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de rijksoverheid en gemeenten stoelt op een aantal argumenten. Ten eerste is er de wens om rekening te houden met zowel het maatschappelijk belang van de bescherming tegen de negatieve effecten op mens en milieu, als het maatschappelijk belang van een landelijk dekkend en kwalitatief hoogwaardig mobiele telecominfrastructuur. Beide aspecten zijn van nationaal belang en behoren op landelijk in plaats van op lokaal niveau te worden geadresseerd. Ten tweede is de materie, zowel over de effecten op mens en milieu als de technische aspecten van telecommunicatie, complex te noemen. Inhoudelijke deskundigheid bij de beoordeling is daardoor noodzakelijk, maar tevens schaars. De vereiste deskundigheid is op lokaal niveau veelal niet aanwezig. Het economisch belang van de gemeente bij het plaatsen van antenne-installaties is beperkt. Er zijn echter wel steeds meer gemeenten die voor hun eigen bedrijfsvoering gebruik maken van mobiele dataverbindingen (parkeercontroleurs, onderhoudsteams, vuilophaaldiensten etc.) Daarnaast is het denkbaar dat de gemeente een rechtstreeks economisch belang zou kunnen hebben, wanneer op gemeente-eigendommen antenne-installaties worden geplaatst; er is dan immers een privaatrechtelijke overeenkomst nodig. Bij een ruime interpretatie van het economisch belang moet vooral gedacht worden aan het feit dat het voor een gemeente noodzakelijk is dat zij beschikt over de mogelijkheden van modern communicatieverkeer. Bij onvoldoende dekking/ capaciteit bestaat de kans dat een gemeente minder interessant wordt als vestigingsplaats voor bedrijven en burgers aangezien de behoefte aan goede communicatie groot is.

5 Gemeentelijk antennebeleid

5.1 Plaatsing van antenne-installaties op gemeentelijke eigendommen

Bij de plaatsing van (al dan niet omgevingsvergunningplichtige) antennes op gronden of gebouwen die gemeentelijk eigendom zijn, heeft de gemeente meer sturingsmogelijkheden in de communicatie. De gemeente moet als eigenaar immers toestemming verlenen voor de plaatsing van de antenne, of de grond verkopen/verhuren aan de provider.

De gemeente zal in dergelijke gevallen aan de operator vragen om de direct omwonenden van de beoogde locatie actief te informeren door het toesturen van een vergelijkbaar informatiepakket als hierboven beschreven bij de instemmingprocedure (paragraaf 2.6) bij de plaatsing op woongebouwen.

5.2 Plaatsing van antenne-installaties op private grond

Omgevingsvergunningvrije antenne(-installaties)

In geval van de plaatsing van een omgevingsvergunningvrije mast of antenne op gronden of opstallen die niet in gemeentelijke eigendom zijn, heeft de gemeente geen sturingsmogelijkheden. De antenne kan zonder tussenkomst van de gemeente worden geplaatst. De gemeente kan dan ook geen eisen stellen aan de providers over de wijze waarop met omwonenden wordt gecommuniceerd over de komst van de antenne. In het jaarlijkse gesprek met Monet zal de gemeente ook in deze gevallen aandacht vragen voor de communicatie en bij de providers aandringen om ook in deze gevallen de omwonenden op de hoogte te stellen.

Omgevingsvergunningplichtige antenne(-installaties)

In het geval van een omgevingsvergunningplichtige mast is de gemeente sowieso betrokken bij de plaatsing van de mast of antenne. In ieder geval voor het verlenen van de omgevingsvergunning. In veel gevallen zal de aanvraag niet voldoen aan het geldende bestemmingsplan en zal een afwijkingprocedure moeten worden gevoerd. In overleg met de provider zal op passende wijze met omwonenden van een toekomstige antenne-installatie worden gecommuniceerd. De provider zal worden gevraagd om voorafgaand aan de aanvraag of in een vroeg stadium van de aanvraag een informatieavond te organiseren, waarop de bewoners worden geïnformeerd over de komst van de antenne en alle aspecten die daar bij horen en de te volgen procedure.

5.3 Beleid/ afwegingen

Voor de plaatsing van antennes en antennemasten is een prioriteringslijst opgesteld van criteria/afwegingen. Plaatsing op locaties die voldoen aan de criteria bovenaan de lijst heeft de voorkeur. Zodra plaatsing op een andere locatie aan de orde is moet door de operator gemotiveerd worden aangetoond dat plaatsing op een locatie met een hogere prioriteit niet mogelijk is gebleken, bijvoorbeeld door een probleem in de dekking.

Zoals aangegeven zijn de sturingsmogelijkheden beperkter als het gaat om omgevingsvergunningvrije masten. In het jaarlijkse gesprek met de providers over het plaatsingsplan zal toch zoveel mogelijk gestuurd worden aan de hand van bijgaande prioriteringslijst. Als de plaatsing van een omgevingsvergunningplichtige mast aan de orde is zijn de sturingsmogelijkheden groter en is de prioriteringslijst randvoorwaardelijk voor de mogelijkheden van bestemmingsplanafwijking.

Algemene uitgangspunten

In alle gevallen van plaatsing van een antenne worden de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd:

1. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar **sitesharing** van bestaande masten en hoge bouwwerken. Als verschillende providers gebruik kunnen maken van dezelfde antenne-installatie, hoeven minder installaties te worden geplaatst. Bij het zoeken naar een locatie voor een nieuwe antenne moet dus eerst worden gekeken of een bestaande installatie in de nabijheid is waar de antenne bijgeplaatst kan worden.
Nadere uitleg siteshare-principe: Een aanvraag voor een nieuwe vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog binnen de bebouwde kom wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend.
2. Antennes dienen zoveel mogelijk geplaatst te worden op bestaande bouwwerken.
3. Plaatsing zoveel mogelijk uit het zicht.
4. Er dient aangesloten te worden bij bestaande bebouwing of elementen.
5. De antenne-installatie, alsmede de technische installaties en de bedrading moeten door middel van zorgvuldige materiaal- en kleurkeuze in de omgeving ingepast worden.
6. De aanvrager dient een overeenkomst te ondertekenen dat een mogelijke uitkering van claims ex afdeling 6.1 Wet ruimtelijke ordening (**planschade**) voor zijn rekening komt, tenzij de kosten van tegemoetkoming van schade onderdeel uitmaken van een exploitatieplan.
7. Bij elke aanvraag van een antenne-installatie dragen operators er zorg voor dat de wettelijke **blootstellingslimieten** ter plaatsen van de dichtstbijzijnde woning niet worden overschreden door de plaatsing van de antenne-installatie.
8. Bij elke aanvraag voor antenne-installaties moet een **grondige motivering** worden bijgevoegd, waaruit de afweging volgt waarom niet is gekozen voor een locatie met een hogere prioriteit, zoals genoemd in onderstaande lijst.
9. Voor bestaande vergunningsplichtige antenne-installaties geldt dat deze mogen blijven staan.

Prioriteringslijst bebouwde kom

Bij de plaatsing van antenne-installaties in de bebouwde kom is de volgende prioriteringslijst vastgesteld:

1. Voorkeur heeft de plaatsing van een antenne op een **hoog gebouw zonder woonfunctie/bouwwerk (al dan niet een monument, mits de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed – rijksmonument –, danwel de monumentencommissie – gemeentelijk monument – positief heeft geadviseerd)**. De antenne moet zoveel mogelijk centraal op het dak van het gebouw worden geplaatst, of gecamoufleerd aan de gevel van het gebouw of in een hoek van het gebouw. Gebouwen/bouwwerken op een bedrijventerrein hebben de voorkeur boven gebouwen/bouwwerken in andere gedeeltes van de stad.
2. Als de plaatsing op bestaande hoge gebouwen zonder woonfunctie/bouwwerken niet mogelijk is kan worden gekeken naar **hoge gebouwen met een woonfunctie**. Dit is (conform het convenant) niet mogelijk als minimaal 50% van de huishoudens van het pand zich tegen de komst van de antenne uitspreekt. Het is aan de provider om dit aan te tonen.
3. Pas als de plaatsing op bestaande hoge gebouwen/bouwwerken niet mogelijk blijkt komt de plaatsing van een *nieuwe vrijstaande antenne-installatie* aan de orde. In eerste instantie wordt gekeken naar mogelijkheden op de bestaande **bedrijventerreinen**, alsook **benzinstations**.
4. Als dit niet mogelijk is kan de vrijstaande antenne-installatie worden geplaatst in de nabijheid van **clusteringen van sociale activiteiten** zoals winkelcentra, sportparken of een recreatieterrein, waarbij de voorkeur uitgaat naar meerdere lage antenne-installaties van ca. 20 meter zo mogelijk geplaatst tussen bestaande bosschages, in plaats van één hoge van ca. 40 meter. Een vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend.
5. Pas als aangetoond wordt dat voldoen aan bovenstaande criteria tot onvoldoende dekking zou leiden, kan plaatsing in een woonomgeving aan de orde komen. Bij voorkeur aan de **randen van de woonomgeving of in de nabijheid van bestaande bosschages**

waar de antenne-installatie enigszins kan wegvallen tegen de bestaande bomen, waarbij de voorkeur uitgaat naar meerdere lage antenne-installaties van ca. 20 meter, in plaats van één hoge van ca. 40 meter. Een vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend.

Prioriteringslijst buitengebied

Bij de plaatsing van antenne-installaties in het buitengebied is de volgende prioriteringslijst vastgesteld:

1. Bij voorkeur wordt gekeken naar de locatie van bestaande **hoogspannings-masten, lichtmasten, snelweg- of spoorwegportalen**. Plaatsing van een antenne op of in een hoogspanningmast of portaal levert over het algemeen een vrij kleine (extra) verstoring van het beeld op.
2. Als niet kan worden aangesloten bij een bestaande mast of een hoogspanningsmast is plaatsing van een *nieuwe vrijstaande antenne-installatie* mogelijk. In eerste instantie wordt gekeken naar mogelijkheden op de bestaande **bedrijventerreinen**, als ook **benzinstations**.
3. Als dit niet mogelijk is kan de antenne-installatie worden geplaatst op **infrastructurele knooppunten**. Zoals kruisingen van wegen, kanalen en spoor.
4. Als dit niet mogelijk is kan de antenne-installatie worden geplaatst nabij **agrarische bedrijfscentra**, maar ook **clusterings van sociale activiteiten** zoals sportparken of een recreatieterrein.
5. Als bovengenoemde locaties niet voor handen zijn is plaatsing in of nabij een **bosgebied** mogelijk. Hierdoor kan de antenne-installatie over het algemeen redelijk goed aan het zicht worden onttrokken. De antenne-installatie dient in dit geval bij voorkeur niet meer dan technisch noodzakelijk voor een efficiënte verspreiding van het signaal boven de bebouwing uit te komen.

5.4 Plaatsing masten in nieuwbouwprojecten

De ontwikkeling van een nieuwe woonwijk of een nieuw bedrijventerrein kan voor de mobiele netwerkoperators aanleiding zijn voor het verkennen van nieuwe zoekgebieden op deze locaties. De gemeente Stichtse Vecht zal daarom Monet op de hoogte stellen van nieuwbouwprojecten. De criteria zoals die in de prioriteringslijst voor de plaatsing van antennes in de bebouwde kom is ook bij nieuwbouwontwikkeling het uitgangspunt.

6 Communicatie

De gemeente heeft als lokale overheid op zich een bescheiden taak met betrekking tot de communicatie over antenne-installaties. Een groot deel van de plaatsingen is omgevingsvergunningvrij, waardoor de gemeente niet betrokken is bij de plaatsing. Voor alle ingrepen in de openbare ruimte en alle maatschappelijke onrust is de gemeente in zijn volle breedte echter vaak het eerste aanspreekpunt voor de bewoners. Zowel ambtenaren, wethouders als raadsleden kunnen aangesproken worden indien er een nieuwe antenne-installatie in een wijk wordt geplaatst. De perceptie van mensen en de mogelijk daarmee gepaard gaande maatschappelijke onrust wordt vaak beïnvloed door onbekendheid, onvrijwilligheid en onrechtvaardigheid met betrekking tot het onderwerp. Het geven van goede informatie op basis van de behoefte en het vergroten van de zeggenschap, kan de perceptie van de inwoners ten positieve beïnvloeden.

Vanuit de rol van aangesprokene kiest de gemeente ervoor om een actievere rol te spelen in de wisselwerking tussen de antenne-eigenaren en haar inwoners. Zonder de verantwoordelijkheid van de verschillende partijen over te nemen kan de gemeente vanuit een bemiddelende rol actief informeren over mogelijke veranderingen in de omgeving en daarop trachten te sturen.

Het communicatiebeleid dat de gemeente met betrekking tot antenne-installaties voor ogen heeft, is gebaseerd op het verstrekken van goede informatie en het vergroten van de zeggenschap van bewoners bij de locatiekeuze van antenne-installaties. Op deze manier kan de perceptie van mensen ten aanzien van antenne-installaties positief worden beïnvloed.

6.1 Informatieverstrekking

De informatievoorziening vanuit de gemeente wordt op twee manieren vormgegeven; passieve en actieve informatieverstrekking.

Passieve informatieverstrekking

Via het omgevingsloket kunnen inwoners terecht met vragen over (de plaatsing van) antenne-installaties. Via een telefoonnummer en e-mailadres kan men vragen stellen over al de aspecten die te maken hebben met antenne-installaties en het antennebeleid van de gemeente. Veel informatie zal bij andere instanties of partijen moeten worden verkregen. De gemeente heeft echter intensieve(re) contacten met antenne-eigenaren, de GGD en het Antennebureau, waardoor het verkrijgen van de juiste informatie gewaarborgd is. Vragen die binnenkomen worden geïventariseerd en geanalyseerd om zodoende vraagpatronen te herkennen en daar actief op in te spelen, bij voorkeur in gezamenlijkheid met de antenne eigenaren.

Op basis van bestaand informatiemateriaal en veelvoorkomende vragen wordt een aparte webpagina ingericht op de gemeentelijke website met daarin een archief van achterliggende documenten en links naar websites met nadere feitelijke informatie.

Actieve informatieverstrekking

Wanneer een operator een omgevingsvergunning aanvraagt is de gemeente verplicht om deze aanvraag kenbaar te maken. Dit wordt gedaan via de gemeentepagina van het huis-aan-huisblad en de website van de gemeente. Vergunningaanvragen voor antenne-installaties staan tussen alle andere aanvragen, waardoor deze aanvragen vaak niet opgemerkt worden. De omschrijving van de gewenste bouwwerkzaamheden is vaak dusdanig omschreven dat niet duidelijk is dat het een antennemast of antenne-installatie betreft (bijvoorbeeld vakwerkmast). Ondanks dat de gemeente zich met deze bekendmakingen houdt aan de geldende procedure, wordt deze werkwijze door inwoners vaak gezien als ondoorzichtig en informatie achterhoudend. De gemeente zal daarom naast deze verplichte vermelding van een

aanvraag extra aandacht besteden aan deze aanvraag door middel van bijvoorbeeld een achtergrondartikel op de gemeentepagina van het huis-aan-huisblad. In dit artikel wordt nader ingegaan op de betreffende aanvraag: waarvoor wordt de aangevraagde technologie gebruikt, welke regels gelden er, zijn er gezondheidseffecten bekend etc. Tevens zal de gemeente (tezamen met de provider) zo nodig een informatiebijeenkomst of inloopavond aankondigen waarbij de bewoners nadere informatie over de aanvraag kunnen krijgen.

6.2 Locatiekeuze

Het eerste moment dat inwoners geïnformeerd worden over een aanvraag van een vergunning voor een antenne-installatie is door de gemeentelijke bekendmakingen in het huis-aan-huisblad. Inwoners hebben dan vaak het gevoel dat de gemeente en de antenne-eigenaren al van alles 'onderhands' hebben geregeld. Om dit gevoel bij bewoners te voorkomen, zal de gemeente proberen om gezamenlijk met de aanvrager van de vergunning vooraf het gesprek met de bewoners aan te gaan. Dit betekent echter wel dat de gemeente hierbij afhankelijk is van de medewerking van de betreffende operator. Voordat een antenne-eigenaar een aanvraag voor een vergunning indient, gaat een heel proces van locatiekeuze vooraf. Een operator heeft vaak een gebied waarin hij graag een antenne-installatie wil plaatsen: het zoekgebied. Indien plaatsing van een vergunningvrije installatie niet mogelijk is, zoekt de operator naar een geschikte plek om een vergunningplichtige installatie te plaatsen. De gemeente wil in deze zoektocht naar de meest geschikte locatie binnen het zoekgebied belanghebbenden betrekken om het draagvlak van de installatie te vergroten. Hierbij valt te denken aan wijkorganen, ondernemersverenigingen en dergelijke. De medewerking van de antenne-eigenaren is hierin cruciaal, aangezien alleen zij inzicht hebben in de zoekgebieden en de behoefte. De gemeente denkt de antenne-eigenaren te kunnen overtuigen om mee te werken aan deze procedure, aangezien deze procedure het draagvlak voor de installatie zeker zal vergroten.

Procedure

Indien een antenne-eigenaar binnen het zoekgebied geen geschikte vergunningvrije installatie kan plaatsen, neemt zij contact op met de gemeente. De gemeente nodigt vertegenwoordigers van de bewoners/gebruikers uit het zoekgebied uit om te overleggen over mogelijke geschikte locaties. Tijdens het gesprek zal de antenne-eigenaar het nut en noodzaak voor de installatie aangeven, alsmede het exacte zoekgebied. Ook geeft zij aan waarom er geen geschikte omgevingsvergunningvrije oplossingen gevonden zijn. De antenne-eigenaar kan met de uit het gesprek verkregen informatie de meest geschikte locatie zoeken voor het plaatsen van een antenne-installatie.

Bijlage 1 Huidige UMTS/GSM antennes ingevolge het antenregister (d.d. dec. 2011)
Bron: www.antenneregister.nl

Breukelen

Diverse antennes aan lichtmasten langs de A2
Antenne op de kerk (Kerkplein 4)
Antenne op een flat ('t Heijcop)
Antenne op flat (Wiardi Beckmanstaat)
Overige antennes (Kortrijk 25, Straatweg 23, Ter Aaseweg 3)
Zendmast bij het zwembad (Kockengen, ca. 37 m)
Zendmast bij sportcomplex (Broekdijk Oost, ca. 37 m)
Zendmast langs het kanaal (brugoprit, ca. 37 m)

Loenen

Antenne aan hoogspanningsmast (Angstelkade)
Antenne aan hoogspanningsmast (Slotlaan, Loenersloot)
Zendmast bij bedrijf (Oud over, ca. 10 m)
Zendmast bij bedrijf (Kanaaldijk Oost, ca. 35 m)
Zendmast langs provinciale weg (brugoprit, ca. 37 m)
Zendmast sportpark De Heul (vergunning onherroepelijk, nog niet gerealiseerd, 39,9 m)

Maarssen

Diverse antennes op lichtmasten langs de A2
Antenne aan hoogspanningsmast op sportpark (Fazantenkamp, 24 m)
Antenne op fujijsugebouw (Ruimteweg)
Antenne op appartementencomplex 3-hoog (Buitenweg)
Antenne op Flat (Merenhoef)
Antenne aan MacDonaldspaal (Maarssenbroeksedijk)
Antenne op flat, winkelcentrum (Dr. Plesmanlaan)
Antenne op AH-gebouw (Safariweg)
Antenne op Brocacefgebouw (Straatweg 2)
Zendmast afvalstoffendepot (Diependaalsedijk, ca. 35 m)
Zendmast nabij Maarsseveense plassen (Maarseveensepoort, ca. 37 m)
Zendmast (Zwanenkamp, ca. 18 m)

Bijlage 2 Nota inspraak 'ontwerp antennebeleid gemeente Stichtse Vecht'

Inspraak

Het ontwerp antennebeleid gemeente Stichtse Vecht heeft – in het kader van de inspraak – van 24 maart tot en met 3 mei ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is een ieder in de gelegenheid gesteld om een schriftelijke en/of mondelinge inspraakreactie in te dienen. Er zijn drie schriftelijke inspraakreacties ingediend. In het navolgende worden de betreffende inspraakreacties samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien.

(Z/12/10889 IN/12/12085 16 april 2012)

De conclusie genoemd in hoofdstuk 3 is niet helemaal correct. U verzoekt om meer gewicht te geven aan de gezondheidsrisico's die verbonden zijn aan het plaatsen van antenne-installaties.

De criteria voor de plaatsing wilt u verscherpt hebben, om te voorkomen dat sterke, mogelijk kankerverwekkende, antenne-installaties midden in dichtbevolkte kindvriendelijke wijken geplaatst kunnen worden.

Reactie:

Zoals u kunt lezen in paragraaf 4.3 is het oordeel over mogelijke gezondheidsrisico's van antenne-installaties voorbehouden aan de minister van I&M en leent zich niet voor beoordeling door het gemeentelijk of provinciaal bestuur. Nergens in Nederland mogen de blootstellingslimieten worden overschreden. Het Agentschap Telecom houdt hier toezicht op. Het college is van oordeel dat met de huidige criteria in het beleid de ruimtelijke en maatschappelijke belangen voldoende worden gewaarborgd.

(Z/12/10889 IN/12/12223 19 april 2012)

1. Paragraaf 5.3, Algemene uitgangspunten, punt 7

De EMV niveaus in de directe omgeving van een antenne-installatie zijn dusdanig laag dat de blootstellingslimieten nimmer overschreden worden in de dichtstbijzijnde woning. Het voorafgaande ter toetsing voorleggen aan de gemeente is dan ook niet nodig. Het toezicht op de blootstellingslimieten is in Nederland een bevoegdheid van het Agentschap Telecom die daartoe op verschillende plaatsen in het land metingen verricht. Op de internetsite van het Agentschap Telecom zijn de resultaten van deze veldsterktemetingen EMV terug te vinden.

U stelt een tekstuele wijziging voor:

'Bij elke aanvraag van een antenne-installatie dragen operators er zorg voor dat de wettelijke blootstellingslimieten ter plaatsen van de dichtstbijzijnde woning niet worden overschreden door de plaatsing van de antenne-installatie.'

Reactie:

Wij kunnen ons vinden in uw redenering dat het Agentschap Telecom in deze het bevoegde orgaan is en hier het toezicht op dient te houden. Wij zullen uw voorgestelde tekstuele wijziging derhalve verwerken in het beleid.

2. Paragraaf 5.3, Algemene uitgangspunten, punt 4/5

De operators wijzen er nu reeds uitdrukkelijk op dat een mast van 20 meter vrijwel nooit geschikt is voor medegebruik door andere operators (sitiesharing). Dat betekent in de praktijk dat overal waar een vrijstaande mast dient te komen – vanwege niet aanwezige bestaande hoge bouwwerken – en

gekozen wordt voor een mast van 20 meter, er vrijwel zeker 3 van dergelijke masten in de buurt van elkaar zullen komen te staan.

Reactie:

Het college is zich er van bewust dat sitiesharing van nieuw te plaatsen masten binnen de bebouwde kom lastig zal worden wanneer deze **bij voorkeur** ca. 20 meter hoog zullen zijn. Als twee providers tegelijk met een aanvraag komen voor één locatie en voldoende hebben aan een installatie van 25 meter, is dit het overwegen waard en zal het college dit van geval tot geval beoordelen.

Voor de reeds bestaande hogere installaties behoort sitiesharing tot de mogelijkheden, en zal dit onze sterke voorkeur hebben, waardoor wij dit als uitgangspunt hebben opgenomen. Voor nieuwe installaties hebben wij in dit beleid bij voorkeur bewust gekozen voor lagere en als gevolg daarvan mogelijk meerdere installaties. In het beleid zal de volgende nuancering worden opgenomen.

Algemene uitgangspunten, punt 1

Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar **sitiesharing** van bestaande installaties en hoge bouwwerken. Als verschillende providers gebruik kunnen maken van dezelfde antenne-installatie, hoeven minder installaties te worden geplaatst. Bij het zoeken naar een locatie voor een nieuwe antenne moet dus eerst worden gekeken of een bestaande installatie in de nabijheid is waar de antenne bijgeplaatst kan worden.

Nadere uitleg sitieshare-principe: Een aanvraag voor een nieuwe vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog binnen de bebouwde kom wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend.

Prioriteringslijst bebouwde kom, punt 4 en 5

Als dit niet mogelijk is kan de vrijstaande antenne-installatie worden geplaatst in de nabijheid van **clusteringen van sociale activiteiten** zoals winkelcentra, sportparken of een recreatieterrein, waarbij de voorkeur uitgaat naar meerdere lage antenne-installaties van ca. 20 meter zo mogelijk geplaatst tussen bestaande bosschages, in plaats van één hoge van ca. 40 meter. Een vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend (sitieshare).

Pas als aangetoond wordt dat voldoen aan bovenstaande criteria tot onvoldoende dekking zou leiden, kan plaatsing in een woonomgeving aan de orde komen. Bij voorkeur aan de **randen van de woonomgeving of in de nabijheid van bestaande bosschages** waar de antenne-installatie enigszins kan wegvallen tegen de bestaande bomen, waarbij de voorkeur uitgaat naar meerdere lage antenne-installaties van ca. 20 meter, in plaats van één hoge van ca. 40 meter. Een vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend (sitieshare).

3. Paragraaf 5.3, Prioriteringslijst buitengebied, punt 5

Een installatie die niet boven de bebossing uitkomt is zonder waarde omdat deze niet werkt. De operators stellen daarom voor om de woorden 'niet substantieel' te vervangen door 'niet meer dan technisch noodzakelijk voor een efficiënte verspreiding van het signaal'. Daarbij geldt tevens het hiervoor ten aanzien van punt 4 en 5 in de bebouwde kom opgemerkte.

Reactie:

Wij kunnen ons vinden in uw redenering en zullen het beleid hier op aanpassen. Wanneer meerdere providers interesse hebben in eenzelfde locatie, zal worden bezien wat na een grondige afweging de beste oplossing is.

4. Paragraaf 6.2, Locatiekeuze

De operators erkennen dat het betrekken van de bewoners/gebruikers uit het zoekgebied bij de locatiekeuze voor een vergunningplichtige antenne-installatie het draagvlak kan vergroten. Tegelijkertijd weten zij uit jarenlange ervaring dat het vrijwel nooit voorkomt dat een locatie wordt gevonden waar niemand bezwaar tegen heeft. De gemeente dient zich er van bewust te zijn – en dit dient bij de uitnodiging van betrokkenen duidelijk te worden gemaakt – dat bij dit traject in het kader van de locatiekeuze hierover slechts informatie wordt uitgewisseld. Vanwege de vele technische en overige randvoorwaarden waaraan de operator moet voldoen, kan het echter voorkomen dat er een afweging en daarmee keuze voor een locatie wordt gemaakt waarbij niet aan alle bezwaren tegemoet kan worden gekomen.

Aangezien de gemeente de lokale situatie het beste kent, wordt door de operators bij het volgen van dit traject van de gemeente verwacht dat zij praktisch meewerkt bij het bepalen van de uit te nodigen belanghebbenden. Hoe meer betrokkenen worden betrokken hoe minder makkelijk tot consensus wordt gekomen voor een bepaalde locatie. Hoe meer overleg, hoe meer vertraging bij realisatie. De operators kunnen dan ook niet verantwoordelijk worden gehouden voor een overleg met vele betrokkenen dat uiteindelijk verzandt in het niet kunnen aanwijzen van een definitieve locatie. Hierdoor zal op de desbetreffende locatie een dekkingsgat blijven bestaan, met alle gevolgen van dien voor het functioneren van toepassingen in de openbare orde en veiligheid, zorg, opsporing en openbaar vervoer.

Reactie:

Het college is zich er van bewust, dat het lastig zal zijn een locatie te vinden die ieders goedkeuring zal dragen. Desalniettemin legt het college het creëren van draagvlak bij de aanvrager neer, omdat deze als expert de burger het beste uitleg kan geven. De gemeente zal uiteraard de benodigde informatie leveren welke belanghebbenden (wijkcommissies) benaderd kunnen worden. De uitnodiging dient - in samenspraak met de gemeente - uit te gaan vanuit de aanvrager. Bij de belangenafweging dient het college de belangen van de burgers en de aanvrager te waarborgen.

(Z/12/10889 IN/12/12419 2 mei 2012)

1. *Het criterium 'uit het zicht geplaatst' wordt onvoldoende benadrukt.*

Reactie:

Het college is van oordeel dat het opnemen in de algemene uitgangspunten van dit criterium voldoende waarborg biedt. Een antenne-installatie kan vrijwel nooit geheel uit het zicht worden geplaatst omdat de installaties veelal in de nabijheid van bewoond gebied gerealiseerd moeten worden.

2. *Wat wordt bedoeld met het begrip bebouwing of elementen?*

Reactie:

3. *Onder dit begrip worden bouwwerken verstaan en dus ook andere antenne-installaties. Aangezien sitesharing eveneens een uitgangspunt is, is het niet onze intentie dat twee antenne-installaties naast elkaar worden gebouwd.*

4. *De natuur dient te allen tijde te worden ontzien.*

Reactie:

Het begrip natuur is te ruim, om geheel uit te sluiten. Zoals uit de prioriteringslijst Buitengebied volgt, hebben bosrijke gebieden niet onze voorkeur. Dit biedt voldoende waarborg.

5. *Het uitgangspunt sitiesharing kan leiden tot het plaatsen van hogere masten dan nodig is en kan vol worden gehangen met antennes van meerdere providers.*

Reactie:

Sitiesharing heeft inderdaad tot gevolg dat hogere installaties kunnen worden volgehangen met antennes. Bij bestaande installaties heeft dit onze voorkeur, boven een nieuwe lagere installatie. Voor nieuwe installaties zullen wij het sitieshareprincipe strenger hanteren. Het beleid is bij algemeen uitgangspunt 1 als volgt aangepast:

Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar **sitiesharing** van bestaande installaties en hoge bouwwerken. Als verschillende providers gebruik kunnen maken van dezelfde antenne-installatie, hoeven minder installaties te worden geplaatst. Bij het zoeken naar een locatie voor een nieuwe antenne moet dus eerst worden gekeken of een bestaande installatie in de nabijheid is waar de antenne bijgeplaatst kan worden.

Nadere uitleg sitieshare-principe: Een aanvraag voor een nieuwe vrijstaande antenne-installatie van meer dan 20 meter hoog binnen de bebouwde kom wordt alleen in overweging genomen als de aanvraag door meerdere providers wordt ingediend.

6. *Bij elk verzoek dient onafhankelijk technisch deskundig advies te worden ingewonnen.*

Reactie:

Jaarlijks wordt door Monet een vertrouwelijk plaatsingsplan aangeleverd aan de gemeente, waaruit blijkt waar de zoekgebieden van de verschillende providers zich bevinden. Uit het Antennebeleid volgt dat dit plaatsingsplan met de operators zal worden besproken om op deze wijze zo goed mogelijk samen te bepalen of een antenne echt noodzakelijk is op een bepaalde plek of dat er andere opties zijn die de gemeente (gelezen het beleid) wenselijker acht.

Vanwege voornoemde waarborg, de korte tijdsperiode (8 weken) waarbinnen op een aanvraag moet worden beslist, de kosten van een onafhankelijk onderzoek en de betrekkelijk kleine meerwaarde ziet het college af van uw suggestie om technisch deskundig advies in te winnen.

7. *Bij een verzoek in het buitengebied adviseert u een landschapsarchitect of stedenbouwkundige in te schakelen.*

Reactie:

Bij de toetsing maken wij gebruik van de welstandscommissie, die advies geeft in onder meer de mate van afwisseling en individualiteit in de massa in combinatie met een zorgvuldige en gevarieerde vormgeving en traditioneel gebruik van materialen en kleuren. Wij achten de inpassing hiermee voldoende gewaarborgd.

8. *In het beleid worden sportparken als locatie genoemd, maar de gemeenteraad van Loenen heeft sportpark De Heul als ongewenste locatie aangeduid vanwege het bijzondere karakter en de bijzondere ligging.*

Reactie:

Voor de locatie sportpark De Heul is reeds een vergunning afgegeven voor een antenne-installatie die onherroepelijk is. Dit betreft een bestaande installatie waarvoor geldt dat deze mag blijven staan.

9. *Wat is er voor overgangsbeleid?*

Reactie:

Dit wordt inderdaad niet genoemd in het ontwerpbeleid. In het beleid zal bij algemene uitgangspunten onder punt 9 worden opgenomen dat voor bestaande vergunningsplichtige antenne-installaties geldt dat deze mogen blijven staan.